

Mândru

DE MARAMUREȘ

BOGDAN I

Bogdan I sau Bogdan de Cuhea Maramureșanu este întemeietorul Moldovei, cu reședința la Baia. Datorită hotărârii sale de a trece în 1359 în Moldova, maramureșenii spun astăzi cu mândrie că sunt urmașii "voievozilor Întemeietori de Țară".

Fii lui Bogdan

Dintre fii Voievodului, doar unul este atestat de izvoare – viitorul voievod Lațcu. Cercetările lui Constantin Rezachevici admit că unul dintre feciorii lui Bogdan – cel mai mare – s-ar fi numit Ștefan și că ar fi rămas în Maramureș, unde a și murit. El ar fi avut, la rândul său, doi feciori – un alt Ștefan și un Petru. Aceștia ar fi fost eroii narațiunii lui Jan Dlugosz despre lupta moldovenilor cu polonezii de la "Plonini", din Țara Șepenițului.

Rădăcinile lui Bogdan se află în Maramureș, unde Voievodul moștenea, împreună cu fratele său, Iuga cel mai mare cnezat, compus din 22 de sate, cu centrul la Cuhea (azi Bogdan Vodă). Locuința lui de la Cuhea era o adevărată fortăreață situată pe malul stâng al Izei, pe o mică înălțime. Săpăturile arheologice de aici au indicat existența unui mare incendiu, pus de unii istorici pe seama plecării lui Bogdan în Moldova. Voievodul s-a aflat în relații bune cu regele Ungariei, Carol Robert de Anjou (1308-1342), cel care i-a acordat demnitatea de voievod al Maramureșului. Însă, în 1342-1343 intră în conflict cu nobilul Ioan de Kolcse și implicit cu Ludovic I de Anjou (1342-1382), care l-a decăzut din drepturi și l-a declarat infidel.

În 1359 ia hotărârea în să treacă munți, în Moldova, unde tocmai murise Sas, fiul lui Dragoș. Însoțit de fiii săi, de rude și o oaste mică, Bogdan a învins oastea urmașilor lui Sas și l-a alungat pe fiul acestuia numit Balc sau Băliță, care era la conducere după trecerea în neființă a tatălui său.

Încercările împăratului Ungariei, Ludovic cel Mare, de a-l aduce pe Bogdan I la supunere,

Întemeietorul de Țară

nu izbutesc, iar Bogdan, învingător asupra oștilor trimise împotriva lui, se păstrează ca domn volnic. După el, ca întemeietor al voievodatului, Moldova a fost numită și Bogdania. De la el s-a păstrat și întâia monedă moldovenească, cu înscrisuri: „Moneda Moldaviae-Bogdan Waiwo(da)”.

Faptele sunt relatate de cronicarul regelui Ludovic I de Anjou, Ioan de Târnave: „Bogdan, un român din Maramureș, adunând la el pe românii aceluia district, a trecut în taină în Țara Moldovei, care era supusă coroanei Ungariei, dar din cauza vecinătății tătarilor de mult timp părăsită de locuitori. Și cu toate că a fost combătut mai adeseori de oastea regelui însuși, totuși crescând marele număr al românilor locuitori în acea Țară, s-a dezvoltat ca Țară” (Cronica lui Ioan de Târnave).

Diploma regală din 2 februarie 1365, prin care proprietățile din Cuhea ce aparținuseră lui Bogdan erau confiscate și date în proprietate lui Bale, fiul lui Sas, cuprinde o recunoaștere a independenței Moldovei. Acesta pare să fie actul de naștere al noului stat moldovean, sub conducerea lui Bogdan. Capitala Țării a rămas la Siret, însă el prefera să stea mai mult la Rădăuți, unde își ridică o frumoasă biserică din lemn, devenită loc de îngropare pentru domnii Moldovei. Ulterior, nepotul său, Petru (Petru II), fiul Margaretei (Musatei), a înlocuit biserică de lemn cu una de zid, iar mormântul lui Bogdan se găsește sub naosul acesteia, în poziție centrală.

Petru I, nepotul lui Bogdan I, a fost domn al Moldovei pentru câteva luni, între 1367 și 1368, fiind învingător în lupta de la Codrii Plonini, în Țara Sopenitului (iulie 1368), înlăturând pretențiile de suzeranitate ale Poloniei

ce dorea să-l pună pe tron pe fratele său, Ștefan. Costea este sotul Musatei, iar copiii lor, Petru II și Roman I, viitori domni importanți ai Moldovei. Latcu este fiul care preia tronul după moartea sa, în 1367. De și a avut o domnie scurtă, Bogdan I a rămas în istorie ca întemeietorul statului independent Moldova.

Numele lui Bogdan, ca voievod al Moldovei, a fost înveșnicit nu numai prin consemnarea lui în lista domnilor din cronicile Țării Moldovei. El a fost înmormântat în biserica de lemn Sf. Nicolae din Rădăuți, pe care a îngrijit-o, ea devenind necropolă domnească, reconstruită în piatră de Petru Mușatinul. Imediata ei apropiere de Suceava și faptul că în ea au fost înmormântați și alți domni care și-au avut acest oraș drept capitală (Lațcu, Roman I, Ștefan I) oferă destul temei pentru a admite că tot aici și-a avut reședința și Bogdan. Lui i se datorează și întemeierea unei organizații bisericești proprii, prin crearea episcopiei de Rădăuți cu calități și prerogative caracteristice mitropoliei.

Este foarte probabil ca Bogdan I să fi intervenit cu un demers la Patriarhia Ecumenică din Constantinopol în vederea instituirii unei mitropolii autonome a Moldovei sau, cel puțin, de a obține protecția Patriarhiei și împăratului bizantin.

A fost o primă încercare de legitimare internațională a independenței Țării Moldovei de atunci, prin orientarea spirituală către cel mai important centru al lumii creștine răsăritene (ortodoxe), reprezentat de Patriarhia Ecumenică de la Constantinopol, opus

celuilalt centru al bisericii creștine, în frunte cu Papalitatea, care tutela ambele regate catolice vecine Moldovei – cel al Ungariei și cel al Poloniei. Bogdan I, așadar, se înscrie în istoria timpurie a Țării Moldovei nu doar prin faptul că a fost unul din voievozii ei. El și-a proslăvit numele prin luptele menite să asigure independența politică și spirituală a țării sale, contribuind la consolidarea organizației ei ca stat independent.

Bogdan a îngrijit o mănăstire la Rădăuți (în Bucovina), unde a fost și înmormântat. Îndepărtând pridvorul adăugat în anul 1599 de Alexandru Lăpușeanu, biserica lui Bogdan I, clădită din piatră grosolană și cioplită, și-a păstrat înfățișarea întâi de biserică potrivită a credinței ortodoxe. În această mănăstire a fost așezată episcopia înființată aici de Alexandru cel Bun, strănepot al lui Bogdan I. Înscrisura de pe mormântul lui Bogdan I, ca și de pe mormintele celorlalți domni ce sunt înmormântați în acea biserică, a fost pusă de Ștefan cel Mare (Ștefan al III-lea), nepotul lui Alexandru cel Bun.

„Bogdan, un român din Maramureș, adunând la el pe românii aceluia district, a trecut în taină în Țara Moldovei, care era supusă coroanei Ungariei, dar din cauza vecinătății tătarilor de mult timp părăsită de locuitori”.

MARIA MARIȘ DĂRĂBAN

sau mai simplu: MARIA

Maria Mariș Dărăban s-a născut la 19 decembrie 1956, în localitatea Apa, județul Satu Mare. A absolvit Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca, în 1979. Este membru UAPR din 1992 și membru Association Culturelle Terre des Arts, Franța, din 1994. A realizat numeroase expoziții personale în România (Baia Mare, Satu Mare, București), Franța (Paris, Donzere, Sacre Coeur aChapel, Lyon, Romans, Val les Bain, Montélimar, Bollène), Belgia (Fleron Retienne, Liège), SUA (Washington, New York), Austria (Viena), Canada (Hamilton) și Grecia (Atena). Are numeroase lucrări în colecții publice și private din România, Franța, Italia, Germania, SUA, Marea Britanie, Olanda, Israel, Belgia, Canada, Ungaria, Filipine și Elveția.

Ioan BOTIȘ

Maria Mariș Dărăban manifestă o predilecție aparte pentru peisaj. Culorile sale sunt generoase, subtile și pline de lumină. Maria Mariș Dărăban caută esențialul și nu anecdoticul, chintesența și nu accesoriul, durabilul și nu efemerul, peisajele sale redând natura în ceea ce are ea permanent. Artista care obține efecte cromatice remarcabile își semnează pânzele simplu: Maria.

„Eu cred că am fost o mamă și o soție cuminte. Nu am făcut parte din arhetipul deja catalogat al artistului nebun. Nebunia mea a venit de altundeva: din curajul de a-mi lua lucrările în spate, ca pe o cruce, și a depăși continente. Mulți s-au întrebat dacă succesul meu este legat de feminitate sau de talent, dar nu sunt eu atâta de frumoasă... M-aș bucura să am asemenea calități, dar nu le am...”, spune Maria Mariș Dărăban despre ea.

A început să picteze influențată de mama ei, care i-a transmis acest talent, a învățat-o de mică să privească lumea, să vadă o floare dincolo de forma ei estetică, s-o vadă cum se poate transforma încet. Astfel, i s-a format o anume sensibilitate. „La un moment dat, m-am întrebat dacă este un dar sau un blestem. Este o iubire a lui Dumnezeu această pasiune, sau nu... Culmea este că până în clasa a patra numai la calligrafie și la desen nu aveam note mari. Desene mele ieșeau întotdeauna din cadru, pentru că eram foarte expansivă. Desenam și pe pereții casei... Am căzut la examenul de pian, în clasa a cincea, dar noul profesor de

desen a remarcat aceasta exuberanță cromatică ce ieșea din tiparele canonice și mi-a trimis desenele la un concurs național. Am luat locul întâi și, dintr-o dată, am devenit vedetă. Am ratat clasa de pian, dar am intrat în cea de desen. Lucrurile se leagă, pentru că tot timpul am căutat această muzicalitate a culorilor și formelor”, afirmă artista. Maria Mariș Dărăban este o artistă care crede că pânza albă cuprinde tot universul și că, în momentul în care își face curaj să „o spargă” cu o tușă de culoare, a condamnat-o la existență. Celebra datorită peisajelor sale, nu se consideră totuși o peisagistă, ci mai degrabă o portretistă, aducând ca argument numeroasele sale expoziții de portrete. În același timp, încearcă să se provoace în toate domeniile posibile.

„Dacă ești, te naști artist”

Deși se numără printre jocurile olimpice, este un sport mai puțin accesibil publicului larg. Dar unul care nu de puține ori ne-a făcut să fim mândri de România și de Maramureș.

A ochit succesul și l-a țintit din plin. Attila Ciorba a obținut o medalie de aur la Campionatul Mondial în 1997, iar anul acesta se numără printre românii care ne reprezintă la Jocurile Olimpice de la Londra.

Un maramureșean la JOCURILE OLIMPICE

Din delegația de sportivi care va reprezenta România la Jocurile Olimpice face parte și un maramureșean: Attila Ciorba. Delegația de sportive la tir e formată din Lucia Liliana Mihalache și Alin George Moldoveanu, antrenori: Attila Iosif Ciorbă și Sorin Babiș, acesta din urma și în calitate de președinte al Federației Române de Tir.

Înainte de a fi un antrenor de performanță, Attila Ciorba a fost un sportiv de performanță. La cele mai înalte standarde. Cele mai importante rezultate ale CSM Baia Mare i se datorează. În prezent, în țara noastră sunt aproximativ 30 de cluburi afiliate Federației Române de Tir Sportiv. Printre acestea se numără și CSM Baia Mare. Secția de profil este una dintre cele mai vechi ale clubului, fiind înființată în 1965. Antrenorul acesteia este Emil Marinescu, cel care se ocupă de secția de talere încă din 1975. Principalele rezultate pe care le-au obținut sportivii băimăreni sunt: o medalie de aur la Campionatul Mondial, cu echipa, în anul 1997, prin sportivul Attila Ciorba, trei medalii de bronz la Campionatele Europene (1981 și 1985 prin sportiva Lia Mihai și în 2010 prin Alina Darvai). De asemenea, avem peste 150 medalii la Campionatele Naționale și Cupa României, dar și peste 40 medalii la Campionatele Balcanice.

TALERE:

Printre succesele internaționale ale sportivilor CSM Baia Mare se numără un aur la mondiale - **Attila CIORBA**, două medalii la europene - **Lia MIHAIU**, precum și 60 de medalii la campionatele naționale și 46 de medalii la campionatele balcanice. În prezent secția Tir-talere a CSM Baia Mare are un sportiv la Lotul Olimpic - **Attila Ciorba** - și trei sportivi la Lotul Național - **Attila CIORBA, Alexandru MEDEȘAN** și **Ionuț DANCOS**.

AER COMPRIMAT:

Printre sportivii care s-au remarcat la Tir - aer comprimat sunt: **Anca STĂNESCU** (multiplă campioană națională în perioada 1996-2000, a doborât 8 recorduri naționale), **Bogdan BEȘLEAGĂ** (vicecampion național Juniori I), care este vicecampion național și cu echipa, împreună cu **Eduard DEZSI** și **Paul ARBUZOV**, apoi **Adriana DAVID** (campioană națională Juniori II, câștigătoare a altor numeroase concursuri), și, **Vlad ȘIMON** la Seniori, care a revenit în competiții după o pauză de 6 ani, vicecampion național cu echipa, din care mai fac parte **Alexandru BĂRLE** și **Andrei POP**.

„Vrei, nu vrei, dacă ești, te naști artist. E o bază genetică pe care o primești. Dacă nu lucrezi această bază genetică, nu-i dai aripi, ea nu va zbura niciodată. Din contra, se va prăbuși. Eu cred că trebuie să învățăm alfabetul picturii. Este absolut necesar ca un artist să găsească sensuri, armonii și abia după aceea să uite tot ce a învățat și să o ia de la capăt. Să fie el însuși... Nici un artist nu va ști, nici măcar în clipa morții, dacă a spus sau nu ceva. Nu ne putem permite luxul de a crede că dacă putem picta un cer albastru, suntem deja mari artiști. Întotdeauna vor exista provocări și întotdeauna va trebui să ne căutăm pe noi. Ca să devii artist, trebuie să te aduni, să te cunoști, să te sensibilizezi.”

Maria Mariș Dărăban

„La un moment dat, m-am întrebat dacă este un dar sau un blestem. Este o iubire a lui Dumnezeu această pasiune, sau nu...”

VLAD CRIȘAN, un băimărean la Universitatea Cambridge

Carmen Matiaș

cu toții în comun e pasiunea incomensurabilă pentru matematică. Sunt oameni deosebiți, marea majoritate de o modestie rară și cu foarte mult bun simț. Deși au savurat gustul succesului, cam toți știu de unde au pornit. Cu toate că pare ciudat, nu am vreun premiu care să-mi fi rămas impregnat în minte ca o realizare de excepție. Există totuși câteva rezultate de care sunt mândru, cum ar fi locul 3, alături de restul echipei române, la concursul internațional "30 Problems in 30 Languages", concurs ce presupune rezolvarea a 30 de probleme în 3 ore, fiecare problemă fiind redactată într-o altă limbă europeană. În afara cadrului școlar, mă mândresc cu faptul că practic judo-ul de 8 ani. Printre realizările pe acest plan se numără un titlu de campion național la individual și o medalie de bronz cu echipa. Ar mai fi de adăugat ca hobby-uri biliardul, fotbalul și, bineînțeles, teatrul și filmele.

Î.: Ai un matematician preferat?

V.C.: Dacă ar fi să numesc matematicianul preferat, categoric l-aș alege pe Euler. A lucrat în aproape toate ramurile matematicii și prin devotamentul său a reușit să lase moștenire lucrări de o deosebită însemnătate, chiar și după ce a rămas fără vedere. Matematica îi datorează multe lui Euler.

Istoria matematicii, ca probabil istoria oricărei alte științe, a fost marcată de genii și descoperirile lor fabuloase. Ceea ce mă fascinează pe mine e mintea acestor matematicieni. Mă întreb mereu: dacă cu resursele de atunci au reușit să descopere asemenea lucruri, oare ce ar fi descoperit astăzi?

Î.: Cum este învățământul din România?

V.C.: Ar fi multe de schimbat în învățământ, au venit cu potențiale soluții oameni mult mai îndreptățiți decât mine. Pe lângă caracterul practic căruia i-aș acorda o mai mare atenție, probabil aș dori o mai mare varietate în specializări. Să existe un punct în cadrul liceului în care fiecare să știe ce vrea să facă mai departe și să se poată concentra asupra aceluia lucru. Până la acel terminus să existe o bază de cultură generală și o imagine de ansamblu asupra a tot, pentru ca decizia să fie corectă și în deplină cunoștință de restul posibilităților. Ar mai fi utili niște „sfătuitori” de carieră. Există foarte multe meserii de care lumea nu știe sau aude pur întâmplător, meserii în care talentul lor ar fi foarte bine venit.

Matematica este, dincolo de cifre, ecuații și calcule, un mod de viață. Gândirea logico-matematică presupune un spirit întreprinzător, tactic și mereu deschis spre inovație. În ceea ce mă privește, îmi plăcea de mic să mă joc cu numerele și să fac tot felul de jonglerii cu ele.

Vlad Crișan

Îmi plac, în general, cărțile de filozofie. Dintre autorii români, m-a atras în mod deosebit Marin Preda. Un prozator fabulos și cu o cultură de invidiat. În categoria scrierilor care m-au făcut să privesc altfel lumea și viața se numără cele din seria Inuaki, pe care le recomand oricui cu drag.

Î.: Spune ceva despre cartea ta „Teoria pas cu pas”

V.C.: Ideea cărții „Teoria pas cu pas” nu-mi aparține. Cel mai bun prieten al meu, Radu Taloș, a venit într-o zi și mi-a spus că ar vrea să scrie o carte pe tema aceasta și că ar vrea să colaborăm. Inițial am convenit ca fiecare să aibă o contribuție egală la material. Ulterior a decis să se retragă din postura de scriitor și să aibă statutul de colaborator, întrucât 90% din volum fusese scris de mine. Majoritatea capitolelor sunt rezultatul unor lungi discuții și teste în situații concrete de viață. Cartea dezbate diferite tipologii umane și ipostaze specifice din viața tinerilor, toate fiind bazate pe un concept pe care noi l-am intitulat „teoria pas cu pas”. Este totodată un semnal de alarmă, o îmbinare între tendințele moderne și ce ar fi bine să păstrăm din tradiția vechilor generații. Prefața cărții a fost redactată de către doamna prof. dr. Daniela Sitar-Tăut, căreia țin să-i mulțumesc pentru întregul sprijin acordat.

Mica Românie din dreapta Tisei

La o aruncătură de băț de Sighetu Marmăției se întinde o zonă în care trăiesc aproximativ 40.000 de români. Maramureșeni care luptă să-și păstreze limba, identitatea și cultura națională.

„Trăiască România de la Nistru până dincolo de Tisa!”. O replică care a rămas în istorie. Deși s-au făcut promisiuni că nu vor fi părăsiți, românii din dreapta Tisei au rămas în afara granițelor țării. Din cei 10.500 km² ai comitatului Maramureș, i-au rămas României numai 3.381. Despărțirea de țara mamă a fost dramatică. Nu puține familii au fost despărțite pentru zeci de ani, deși se aflau numai la o aruncătură de băț unii de alții, despărțiți doar de Tisa. Maramureșul de peste Tisa și-a schimbat și numele, devenit Transcarpatia, și s-a „unit” cu Ucraina Sovietică (26 nov.1944) prin votul comitetelor populare (soviete), formate din indivizi care nu aveau nimic comun cu populația

românească, cel puțin cu cea din Apșa de Jos, Apșa de Mijloc, Biserica Albă, Ocna Slatina și Slatina, comune quasi-românești. Ei însă nu și-au uitat niciodată limba și cultura. Statisticile demonstrează acest lucru: 12.412 români recenzați în 1946, 29.485 în 1989, 32.100 de români în 2001. S-au luptat pentru păstrarea tradițiilor și a limbii. S-au constituit asociații culturale Asociația George Coșbuc, condusă de I. Mihalca și Gh. Oprîș, Asociația Ioan Mihalyi de Apșa, condusă de V.Gh. Iovdii, Uniunea Dacia, condusă de I.M. Botoș, Asociația Nadia, condusă de Ion Huzău și Mihai Tocar. Și, în permanență au păstrat legătura cu românii din țara mamă.

Ioan Huzău, unul dintre liderii comunității românești din dreapta Tisei, s-a implicat ani la rând în editarea presei în limba română, conducând, în condiții de presiuni, revista „Maramureșenii”.

Ion Botoș a adunat istoria în propria casă, înființând un muzeu cu numeroase secții în propria casă, editând ziarul Apșa și organizând numeroase evenimente culturale și educative prin care încearcă să promoveze și să păstreze identitatea culturală.

Întrebare:
Ce părere ai de
olimpiade și olimpici?

Vlad Crișan: Matematica este, dincolo de cifre, ecuații și calcule, un mod de viață. Gândirea logico-matematică presupune un spirit întreprinzător, tactic și mereu deschis spre inovație. În ceea ce mă privește, îmi plăcea de mic să mă joc cu numerele și să fac tot felul de jonglerii cu ele. Educatoarea, prin grupa pregătitoare, a fost prima persoană care a crezut că aș putea avea potențial în acest domeniu. Am realizat că am înclinație spre acest domeniu abia în clasa a 5-a, cu ocazia olimpiadei de matematică.

Olimpicii internaționali au un caracter la fel de diversificat ca orice altă categorie. Făcând trimitere la o operă argheziană, unii au dobândit reușita prin inspirație, alții prin transpirație. Ceea ce au însă

MĂNĂSTIREA PERI - SĂPÂNȚA

Cea mai înaltă biserică de lemn din lume

Este oficial cea mai înaltă biserică de lemn din lume, dar și o veche vatră de românism și ortodoxie. Turnul bisericii măsoară 54 m și este înconjurat de alte patru mici turnulețe. Înălțimea totală a mănăstirii este de 78 m, fiind mai înaltă decât Statuia Libertății și o situează pe primul loc în topul celor mai înalte biserici de lemn din lume.

"fără îndoială, în vatra satului Peri sau în apropiere, exista o mică sihăstrie încă pe la sfârșitul secolului al XIII-lea, întreținută de înaintașii lui Dragoș Vodă, cu hramul Sfântul Arhanghel Mihail, protectorul acestei familii boierești".
Ioanichie Bălan

Biserica maramureșeană este placată cu 8,5 kilograme de aur, iar crucea, înaltă de șapte metri, este, la rândul ei, învelită cu patru kilograme de aur. Semeața construcției a fost finisată între anii 1988 și 2003 pe malul Tisei. Turla mănăstirii este vizibilă de la o distanță de cinci kilometri peste Tisa și poate fi admirată de românii din Transcarpatia, regiune a Maramureșului istoric rămasă în Ucraina.

Mănăstirea Peri devine și rămâne un centru al ortodoxiei și românismului. Începe să funcționeze și o școală teologică, mai mult, călugări cu multă răbdare copiau caligrafic cărți de slujbă și de învățătură pentru preoți sau le traduceau în limba română.

Se spune că într-o zi preotul satului a mâncat carne de șarpe înainte de a intra în biserică. Din senin s-a stârnit un vânt atât de puternic, încât lăcașul sfânt a fost măturat de pe fața pământului, preotul pierzându-și mințile. După acest incident, s-a anunțat o întrecere pentru meșterii constructori de biserici. În final a fost ales meșterul Ioan Macarie, care a muncit șase ani la construcția lăcașului sfânt.

Se pare că pe la începutul secolului XIII, în localitatea Peri, exista o modestă așezare monahală. Din această sihăstrie a luat ființă mănăstirea din Perii Maramureșului. Ioanichie Bălan crede că "fără îndoială, în vatra satului Peri sau în apropiere, exista o mică sihăstrie încă pe la sfârșitul secolului al XIII-lea, întreținută de înaintașii lui Dragoș Vodă, cu hramul Sfântul Arhanghel Mihail, protectorul acestei familii boierești". În prima jumătate a secolului al XIV-lea, comunitățile sihastre din zonă s-au grupat la sihăstria Peri, pe care Dragoș Vodă și fratele său Drag din Bedeu au înzestrat-o cu moșii și alte bunuri și au construit o biserică, purtând hramul vechii sihăstirii: Sfântul Arhanghel Mihail. Mănăstirea astfel constituită a cunoscut o remarcabilă ascensiune și avea să joace un rol important în istoria Bisericii Ortodoxe Române din Maramureș și din încă șapte ținuturi. Cele 8 ținuturi care s-au aflat sub jurisdicția Stavripihiei Patriarhale de la Peri au fost Maramureșul, Sălajul, Arva, Ugocea, Beregul, Ciceul, Ungurașul și Almașul Bihorean.

La 13 August 1391, printr-o diplomă patriarhală, Mănăstirea Peri a fost instituită cu atribute episcopale, avându-l ca prim episcop pe Simion Moldoveanul.

Mănăstirea Peri devine și rămâne un centru al ortodoxiei și românismului. Începe să funcționeze și o școală teologică, mai mult, călugări cu multă răbdare copiau caligrafic cărți de slujbă și de învățătură pentru preoți sau le traduceau în limba română. Între acestea se numără și "Legenda Duminicii", care a fost tradusă în limba română în anul 1391 și, după părerea unor specialiști, acesta este cel mai vechi text scris în limba română dintre cele care s-au păstrat și au fost descoperite. Aici au fost scrise renumitele Texte rotacizante. Tot aici s-au tradus pentru întâia oară cărți din Biblie. S-au păstrat dintre acestea Faptele Apostolilor, iar din Epistolele Sobornicești, Epistola Sfântului Apostol Iacob, Epistola sobornicească întâia a Sfântului Apostol Petru, Epistola sobornicească a doua a Sfântului Apostol Petru, cele patru scrieri care au constituit cartea numită "Codicele Voronețean". Apoi s-a tradus Psaltirea Scheiană, Psaltirea Voronețeană și Psaltirea Hurmuzacki.

La mănăstirea Peri a existat și o tipografie, în care s-au tipărit câteva cărți. Se știe că în anul 1696 s-au tipărit aici în limba română două cărți importante pentru biserici: Evanghelia și Molitvelnicul, de către tipograful Svoipold Fiol. Tot atunci s-au mai tipărit trei lucrări în limba slavonă: Bucvarul, Penticostarul și Triodul.

În 1703, mănăstirea a fost desființată, iar călugării alungați. Toate bunurile și clădirile au fost confiscate de regimul maghiar, clădirile anexe au fost distruse, biserica a fost arsă din temelii, iar zidurile rămase în picioare au fost demolate. Astăzi, localitatea Peri este cuprinsă între granițele Ucrainei. La câțiva kilometri peste Tisa, la Săpânța, a fost însă reînființată Mănăstirea Peri. În 31 august 2003, Duminica a XI-a după Rusalii a fost târnosit demisolul bisericii de către P.S. JUSTINIAN, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, P.S. JUSTIN SIGHETEANU, împreună cu un mare sobor de arhierie: ÎPS IOSIE, Mitropolit al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală și Meridională, ÎPS TEODOSIE Arhiepiscopul Tomisului, ÎPS BARTOLOMEU, Arhiepiscopul Vadului Feleacului și Clujului, ÎPS NATHANAEL, Arhiepiscop al Episcopiei Ortodoxe pentru românii din America și Canada.

În 10 septembrie 2003 a fost vizitată de P.F. TEOCTIST, Patriarhul României.

În 14 septembrie 2005 P.S. JUSTIN a instalat aici ca stareță pe Agnia Ciuban.

Doctorul **MĂDĂLINA DRAGOȘ** este unul dintre medicii pasionați. De meserie, dar mai ales de grija pentru ceilalți. Bolnavii au devenit prieteni ai medicului și membrii unei mari familii.

Exemplu de dăruire și grijă

AMBULATORIUL SPITALULUI DE PNEUMOFTIZIOLOGIE are două componente, unul care conține dispensarul TB, care se ocupă de pacienții cu tuberculoză și celelalte cabinetele de consultații pentru celelalte afecțiuni, cabinetele de pneumologie cum le spunem noi. Iar în medie, în decursul unei zile, se prezintă aici circa 100-150 de pacienți în total. Din tot județul și chiar județele limitrofe. Mai mult, dispensarul TBC are arondați cam 250.000 de bolnavi. Medicii se ocupă cu diagnosticul bolnavilor de tuberculoză, îi urmăresc etc. Așa, doctorul Dragoș, ca și ceilalți medici, au reușit să se împrietenească cu rromii, boschetarii și alte categorii defavorizate și să încerce să-i convingă că trebuie să se trateze. Grija lor este în primul rând față de viață, cea a bolnavilor, dar și a celor cu care intră în contact.

Esuficient să o vezi vorbind cu pacienții, stând cu orele în spital și discutând prietenos cu toată lumea, ca să-ți dai seama că ai în față un profesionist desăvârșit. Dr. Mădălina Dragoș a devenit un exemplu de dăruire pentru ceilalți. Este șeful Ambulatoriului din cadrul Spitalului de Pneumoftiziologie Baia Mare. Un loc care a devenit pentru ea a doua casă. La propriu. Iar pacienții, din toate categoriile sociale, au devenit a doua familie. Ea vorbește și îi tratează pe toți la fel, de la rromii de pe Craica, la copii sau bătrâni. Grija pentru viața și sănătatea celor din jur a devenit principiu de viață.

Leul de la ȘIȘEȘTI

Vasile Lucaciu s-a născut la 22 ianuarie 1852, în comuna Apa, din județul Satu Mare, în familia învățătorului Mihai Lucaciu. Sub îndrumarea tatălui său, Vasile Lucaciu va primi primele noțiuni de citit și scris. În 1862 este înscris la gimnaziul băimărean, unde urmează primele patru clase, până în anul 1866. În toamna anului 1866 frecventează clasa a V-a la Liceul Rutean din Ungvar, iar clasa a VI-a la liceul din Oradea. În 1868 se prezintă la un concurs pentru obținerea unei burse la Institutul "Sfântul Atanasie" din Roma, unde și reușește. Revine acasă, în 1870, cu titlul de doctor în teologie și filozofie, având calificativul "Magna cum laudae". Între anii 1871-1874 a frecventat pentru scurt timp și Universitatea din Viena, studiile universitare încheindu-le în anul 1881 la Budapesta. În anul 1874 termină studiile teologice la Gherla și tot în acest an se va căsători cu Paulina Serbac, fiica preotului din Potău. 1878 este anul în care Vasile Lucaciu este numit profesor la liceul regesc din Satu Mare, pentru catedra de religie - limba și literatura română.

În anul 1880, prins în vârtoarea evenimentelor politice ale timpului, ține discursuri îndreptate împotriva nedreptăților ce se fac românilor din Transilvania.

La 27 august 1885, în urma persecuțiilor, renunță la funcția de profesor și ajunge paroh la biserica de lemn din Șișești.

La 27 august 1890, are loc inaugurarea bisericii din Șișești, "PRO S. UNIONE OMNIUM ROMANORUM", în prezența unui numeros public. Bisericii i s-a mai spus "Mănăstirea Maicii Domnului", cu hramul la 15 august al fiecărui an. Cu timpul, aceasta devine o "mănăstire" la care credincioșii veneau să se închine la "Sf. Maria", în procesiuni cu preoți și prapori, într-un pelerinaj plin de pioșenie și reculegere creștinească. De multe ori, întâlnirile de aici, în timpul cât parohia a fost administrată de părintele Lucaciu (până în 1914), depășeau cadrul strict eclesastic.

Vasile Lucaciu s-a afirmat printre cei mai temerari lideri ai luptei de emancipare națională a românilor din Transilvania, în anii mișcării memorandiste, care s-a desfășurat din 1877 până în 1895.

Burghezia și intelectualitatea română, organizate în Partidul Național Român în 1881, lezate în drepturile economice, politice și sociale, iau hotărârea întocmirii unui memorandum. Textul definitiv al memorandumului se stabilește în anul 1890, astfel că "Memorandumul românilor din Transilvania și Ungaria..." cuprindea o introducere în care se arătau prin argumente de ordin istoric, temeiurile împotrivrării poporului român față de anexarea Transilvaniei la Ungaria. În cadrul memorandumului sunt analizate pe rând: legea electorală, legea naționalităților, legile școlare,

municipale, de presă și agrare. Memorandumul a fost trimis în 1892 Curții de la Viena, bucurându-se de un larg răsunset, atât în Transilvania și România, dar și pe plan european.

În această perioadă (1895-1914), Vasile Lucaciu, când nu era hărțuit de procese și avea câteva clipe de liniște, era mereu prezent la sfîștiri de biserici, manifestări și întruniri ale tineretului, la adunări culturale organizate de "ASTRA", la diverse ocazii familiale, alături de prietenii și preoții ce-l înconjurau cu încrederea și respectul cuvenit.

Din cauza noii situații politice tulburi, declanșarea primului război mondial, zona Maramureșului intrând în perimetrul operațiunilor de război (3 octombrie 1914), mulți dintre intelectualii români s-au refugiat în România, inclusiv Vasile Lucaciu.

În perioada următoare se implică în propaganda pentru intrarea României în război, chemând pe toți ardelenii să ia parte la "cucerirea pământului în care ne-am lăsat și în care odihnesc străbunii noștri".

La 1 decembrie 1918, are loc, la Alba Iulia, Marea Adunare Națională, la care au participat peste 100.000 de români veniți din toate ținuturile Transilvaniei și Banatului, dată la care pe Vasile Lucaciu îl găsim în Italia pentru a forma legiuni de voluntari din rândurile prizonierilor. Aflând știrea, Vasile Lucaciu a afirmat: "Să ne grăbim să ne întoarcem și noi în Patrie, pentru ca să putem lua parte la bucuria generală, dar mai cu seamă că ne așteaptă noi îndatoriri..."

În 1919 se reîntoarce în țară și este ales deputat, în cadrul cercului electoral Baia Mare. În 28 noiembrie 1922, la 70 de ani, dr. Vasile Lucaciu moare și e înmormântat în Șișești în ziua de 1 decembrie, după 4 ani de la unirea Transilvaniei cu România.

Gruparea "memorandistică" din care a făcut parte dr. Vasile Lucaciu a jucat un rol deosebit de important, reprezentând limita superioară până la care s-a putut ridica o anumită parte a burgheziei și intelectualității române din Transilvania în lupta ei națională de după 1848.

DE MARAMURES
Gazeta

Baia Mare, Bd. Traian 23/9
Tel. 0728-836 348, 0362-401 332
fax 0362-401 331
www.gazetademaramures.ro

Fondator
Dan **PÂRCĂLAB**

Director general
Ioana **LUCĂCEL**

Redactori
Mircea **CRÎȘAN**
Nicolae **TEREMTUȘ**
Carmen **MATIAȘ**

Foto
Silviu **GHEȚIE**

IT/DTP
Ada **FONAI**

Pacienții, din toate categoriile sociale, au devenit a doua familie. Ea vorbește și îi tratează pe toți la fel, de la rromii de pe Craica, la copii sau bătrâni. Grija pentru viața și sănătatea celor din jur a devenit principiu de viață.

A FOST ODATA...

o echipă de aur!

Nicolae TEREMTUȘ

Nicolae Dăscălescu, Petre Mitru, Radu Big, Vlad Pascu, Ștefan Marinca, familia Cocoșilă, Mircea Lobonțiu și mulți alții, la vremea aceea tineri și entuziaști, au fost oamenii care au pus bazele a ceea ce a devenit mai târziu CDIMM.

Motorul grupului, Petre Mitru, electronic de profesie, a fost cel cu viziunea, cu îndrăzneala. Nicu Dăscălescu și Radu Big au înțeles că șansa Maramureșului este de a scrie proiecte, de a forma oameni pentru această îndeletnicire nouă în România. Mitru a reușit să îi aducă la aceeași masă, iar împreună au creat o rețea de specialiști cum nu mai exista în România. Așa a luat ființă TEHNOCAD, CDIMM, Incubatorul de Afaceri, primul Centru de Afaceri din Ardeal.

Toate aceste firme au avut și au în continuare ca finalitate crearea de locuri de muncă, înființarea de firme, atragerea de investitori, realizarea de proiecte pentru liniile de finanțare care urmau să se deschidă dinspre Europa. O trupă de șoc, incredibilă prin mobilitate, inventivitate, profesionalism. În câțiva ani, s-a pus pe picioare Incubatorul de Afaceri, un pariu la acea vreme, un pariu cu necunoscutul, dar un pariu câștigat. Și în acest moment, Incubatorul funcționează și este, probabil singurul astfel de Incubator din țară care este pe profit. Multe afaceri de dimensiuni mici au început aici, s-au dezvoltat și au urmat un curs firesc. TEHNOCAD, URBANET (desființată recent de către CJ, deși normal ar fi fost să se schimbe managementul), Citynet, CDIMM. Firme care au avut un rol deosebit de formare a specialiștilor în sensibila și delicata activitate de scriitor de proiecte.

Este de menționat că la Școala de Baia Mare în acest domeniu s-au format mulți dintre cei care acum fac lucruri deosebite în județele din jurul Maramureșului. Câțiva ani buni, am fost furnizorul numărul unu de specialiști sau am format specialiști veniți din județele din jur. Primul președinte al CDIMM a fost Ștefan Marinca, unul dintre cei mai mari inventatori români în viață, stabilit în Irlanda, după ce unul din giganții în IT&Electronică i-a făcut o ofertă corectă. Ștefan Marinca, deși nu este la bază electronist, a învățat singur, s-a specializat fără ajutorul nimănui. Un tip incredibil! La fel, Nicolae Dăscălescu, Petre Mitru, Radu Big, Vlad Pascu, Mircea Lobonțiu etc.

Din păcate, administrațiile care s-au perindat la județ și în municipiu nu au reușit să pună în valoare "găina cu ouăle

După Revoluție, societatea românească s-a lovit de o problemă aproape imposibil de rezolvat doar cu avânt revoluționar. Economia aflată la pământ, nu se găseau alimente, nu era mai nimic. Au fost și tensiuni sociale, politice, de tot felul. Vreo doi-trei ani s-a tot vorbit de privatizare, de inițiativa privată, de proiecte, de specialiști în problema proiectelor. Deși la acest moment pare greu de crezut, Baia Mare a fost la începutul anilor 1990 unul dintre cele mai "grele" nume în peisajul zonelor care au fost în stare să scrie proiecte, încă pe bandă rulantă. O poveste despre un grup de specialiști care s-a dezvoltat în jurul unei instituții existente și acum: CDIMM.

de aur". După vreo zece ani s-au risipit în cele patru zări. Unii au plecat, alții au ales o carieră universitară sau au firme. Ce este demn de reținut, acest grup de specialiști a format oameni care în acest moment, sau de mai mulți ani, dau clasă Maramureșului prin proiectele realizate și implementate. Județele din jur, pe care le priveam atunci de sus, ne privesc acum cu compătimire, ca să nu folosim termeni duri. Este rezultatul unei politici greșite în ceea ce privește statutul acestor specialiști. Nu ei sunt de vină, ci conducătorii, politica, politicienii, vremurile...

Dacă ar fi să faci ceva în acest moment, ar trebui adunați cei care mai sunt din fosta echipă reductabilă în jurul aceleiași mese pentru a se discuta despre Maramureș. Poate am prinde ultimul tren.

MARA... La început a fost doar o apă izvorând din Gutâi. Aici toți, sau aproape toți, au venit cu tinerețea întreagă și au plecat doar când copiii lor le luau locul. În marea familie ce a devenit peste vreme Ansamblul MARA s-au legat definitive prietenii și s-au unit destine. Împreună cu cei prea repede plecați spre neștiute rosturi, oamenii Ansamblului MARA adesea au fost cei mai buni și cei mai frumoși, formând mereu o singură ființă care aparține acestui spațiu și acestui timp. Reprezentativă păstrătoare a tradiției, ființa aceasta, numită MARA, face parte din Ființa Națională.

Vasile Muste

Ambasadorii **MARAMUREȘULUI**

A devenit un fel de „Mecca” al folclorului din Țara Maramureșului. Istoric și, timp de patru decenii, a fost cel mai eficient ambasador al județului în lume. Și-a adunat o „panoplie” de premii, printre care și premiul Herder pentru folclor. Ansamblul Mara are peste 40 de ani de activitate.

Povestea a început în 1968. Din dragoste de folclor, de tradiții, de Maramureș. De atunci, membrii ansamblului au adunat premii cu care pot umple o scenă întreagă. Au câștigat premiul Herder pentru folclor. Au colindat lumea. Au cântat și au jucat cum numai în Maramureș se știe. Cu vremea, au devenit o familie, un cuib al excelenței, prin care s-au perindat nume

grele, ca: Ion și Ștefan Petreș, Gheorghe Turda, Viorel Costin, Titiana Mihali, frații Ion și Gheorghe Florea, soții Anuța și Nicolae Tudorovici, Gheorghe Covaci Cioată etc.

Toți au venit la Ansamblul Mara cu „tinerețea-ntreagă” și cu talentul uriaș și n-au plecat decât atunci când le-au luat locul copiii sau când au trecut la cele veșnice.

MIHAI CHIȘ

Născut la 1 decembrie 1965, în localitatea Săliște de Sus, Jud. Maramureș. Fiul lui Mihai și Maria Chiș (născută Chiș), absolvent și licențiat al Facultății de muzică din București. Referent muzical la Ansamblul Folcloric MARA al Casei de Cultură Sighetu Marmăției, jud. Maramureș, din anul 1997. Debut solist instrumentist (vioară) în 1984, la Radio România, programul I. Casete realizate în colaborare cu VIOREL COSTIN, NUȚU LEORDEAN, NĂSTĂCUȚA IUGA. Autor, împreună cu Ansamblul Folcloric MARA, al unui CD reprezentativ, specific zonei Maramureșului. Membru fondator al Grupului MARMĂȚIA, cu care a realizat casetele și CD-urile: DOAMNE, DOAMNE GREU ÎI DORU, LA MIJLOCUL CERULUI (colinde) și ZINE-MI DOR DE LA BADEA.

IONIȚA IUSCO

Num de scenă NIȚUCA IUSCO. Născută la 17 mai, 1986, Dragomirești, Maramureș. Numele tatălui: IOAN. Numele mamei: MARIA, născută CHIȘ. Studii: Liceul Forestier. Absolventă a cursurilor de canto ale Școlii Populare de Artă. Studentă la Universitatea SPIRU HARET. Stare civilă: necăsătorită. Realizări: CD-uri, DVD-uri și casete audio: DOAMNE, DOAMNE GREU ÎI DORU, LA MIJLOCUL CERULUI (Colinde), ZINE-MI DOR DE LA BADEA. Diplome, medalii: Marele premiu la Festivalul concurs FLOARE MÎNDRĂ DE PE IZA. Membră marcantă a Ansamblului Folcloric Mara, cu care a reprezentat România la mai multe festivaluri internaționale de folclor.

ADRIAN BENȚA

– **solist vocal și zonguraș** – Născut la 28 octombrie 1966, la Sighetu Marmăției. Părinții originari din localitatea Glod, comuna Strâmtura. Este absolvent al Grupului Școlar Forestier din Sighetu Marmăției. Încă din anii liceului, împreună cu fratele său, Constantin, la vioară, se afirmă ca un duet de mare valoare. Împreună au câștigat numeroase concursuri organizate pentru elevi, la Festivalul „Cântarea României” și alte concursuri de muzică populară. Membru al unor ansambluri folclorice din Sighetu Marmăției: MARA, al Casei de Cultură, și ȚAPINARI, al CPL, cu care a efectuat numeroase turnee în țară și peste hotare. A fost angajat la Ansamblul profesionist TRANSILVANIA din Baia Mare, avându-l ca director pe Valeriu Buciu și dirijor, Alexandru Viman. Este colaborator al Societății Române de Radiodifuziune și al TVR, precum și al altor posturi de televiziune. Împreună cu violonistul Mihai Chiș și solista Nițuca Iusco, este fondator al Grupului vocal-instrumental MARMĂȚIA. Absolvent al Facultății de muzică din cadrul Universității „Spiru Haret” din București. A fost profesor al Școlii Populare de Artă „Gheorghe Chivu” din Sighetu Marmăției. Neîntrecut la zongoră, este unul dintre cei mai buni instrumentiști de acompaniament, dar și un solist vocal talentat, cu mult umor și un stil aparte, antrenant. A pus în valoare un repertoriu original, cuprinzând piese culese și interpretate numai de el, care au primit pecetea stilului inconfundabil al lui Adrian Bența. Împreună cu Grupul MARMĂȚIA a lansat CD-uri de mare succes.

FLORILE ANSAMBLULUI FOLCLORIC "MARA"

„MARA... La început a fost doar o apă izvorând din Gutâi. Aici toți, sau aproape toți, au venit cu tinerețea întreagă și au plecat doar când copiii lor le luau locul”.

Defileul Lăpușului

Cu o lungime de 36 km, Defileul Lăpușului este unul din cele mai impresionante defileuri din România, fiind clasificat Sit Natura 2000, iar 25 km din lungimea sa sunt declarați rezervație naturală.

36 km
lungime

220 m
altitudine
medie

De-a lungul secolelor, apele râului Lăpuș au modelat relieful din zonă, drumeții putând admira aici cascade, peșteri, cataracte, zone de tip canion, stâncării sau puncte de belvedere. Defileul Lăpușului reprezintă o atracție pentru pescari, însă varietatea reliefului și structura sa permit desfășurarea unei multitudini de activități în aer liber: rafting, drumeții, ciclism, orientare, canyoning etc.

Rezervația Cheile Lăpușului s-a constituit ca arie protejată prin Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național - secțiunea III - a zone protejate, prevăzută la poziția 2583. Aria naturală protejată este constituită din cursul râului Lăpuș între localitatea Răzoare și confluența cu râul Cavnica (Împreunători), având lungimea de 25,00 km, iar altitudinea medie la care se găsește este de 220 m.

Aria protejată se află în custodia Fundației Maratin în baza prevederilor Ordonanței de

Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, completată prin OUG nr. 154/2008, conform Ordinului MMGA nr. 494/2005 privind aprobarea procedurilor de încredințare a administrării și de atribuire în custodie a ariilor naturale protejate, abrogat ulterior prin Ordinul MMDD nr. 1533/2008 privind aprobarea Metodologiei de atribuire a administrării ariilor naturale protejate care necesită constituirea de structuri de administrare și a Metodologiei de atribuire a custodiei ariilor naturale protejate care nu necesită constituirea de structuri de administrare.

Este un defileu epigenetic, considerat unicat în România prin dimensiuni și prin rocile în care se dezvoltă (șisturi cristaline cu nivele de calcar și dolomite metamorfozate). Defileul cuprinde sectoare de tip canion (Vima Mică - Sălnița, Buteasa Râu - La Împreunători) și are în versanți custuri stâncoase (Custura Cetățelii, Custura Vimeii), pereți și pinteni stâncoși, cascade (La Pișătoare) și peșteri.

Sectoare de tip canion
Vima Mică - Sălnița,
Buteasa Râu - La Împreunători

Custuri stâncoase
Custura Cetățelii,
Custura Vimeii

Cascade
La Pișătoare

HHC ROMÂNIA

- mai bine pentru pruncii nimănui

Nicolae TEREMTUȘ

Hope and Homes for Children România (HHC România) este o filială a Hope and Homes for Children, UK. Hope and Homes for Children are în prezent activități în Africa și Europa Centrală și de Est, lucrând pentru a se asigura că toți copiii cresc în cadrul unui mediu familial, în care au oportunitatea de a-și atinge potențialul. Viziunea HHC România este finalizarea reformei sistemului de protecție a copilului în România prin crearea unui mediu familial pentru copiii aflați în ocrotirea statului și prin facilitarea transferului din instituțiile de tip vechi în alternative de tip familial.

Hope and Homes for Children România promovează activ reforma sistemului de protecție a copilului din 1998. Prin programele sale, a participat la închiderea a 51 de instituții rezidențiale de tip vechi pentru copii, în nouă județe din România. Sunt cunoscuți la nivel național ca o organizație implicată în reforma sistemului de protecție a copilului.

Prin activitatea derulată în ultimii 14 ani la nivel național, HHC România s-a evidențiat ca organizație care dezvoltă infrastructura serviciilor sociale, prin investiții capitale realizate preponderent prin atragerea de finanțări prin parteneriate internaționale.

În proiectele HHC a fost dezvoltată infrastructura de servicii sociale pentru protecția copilului, prin crearea a 112 servicii sociale în 11 județe, din 5 regiuni de dezvoltare. În Maramureș, HHC a realizat 45 de case de tip familial pentru copii tipici și copii cu nevoi speciale, 6 Centre de zi, 2 Centre de primire în regim de urgență, 2 Centre maternale, un Centru de consiliere, un Serviciu de prevenire a abandonului copilului de către familie.

Obiectivul fundamental al organizației este creșterea calității vieții copiilor aflați în situații dificile, prin asigurarea condițiilor de creștere și dezvoltare într-un mediu cât mai apropiat de cel familial, în colaborarea cu serviciile publice specializate în protecția copilului din România.

“Avem ca obiectiv principal dezvoltarea de servicii alternative de tip familial, viabile în domeniul protecției copilului în România. HHC România beneficiază de sprijinul și colaborarea autorităților publice locale și naționale care operează în domeniul protecției copilului, sau în domenii relevante pentru protecția copilului (sănătate, educație, administrație). Am închis 51 de instituții, în 11 județe, din 5 regiuni de dezvoltare din România. Numărul serviciilor de dezvoltare, ca urmare a proiectelor derulate, se ridică acum la 112.

Am sprijinit 14.000 de copii, ca beneficiari ai serviciilor dezvoltate de noi. Am realizat primul Audit Național al Serviciilor Sociale pentru Copii din România în 2011, care constituie o bază pentru dezvoltarea de servicii sociale necesare la nivel național. Am creat un Ghid de Proceduri în Situații de Abuz asupra Copilului. Am publicat un Ghid Metodologic în prevenirea separării copilului de familie. Am participat la implementarea unui proiect-pilot de asigurare a continuității formei de protecție oferite persoanelor cu nevoi speciale, în trecerea de la stadiul de minori la cel de adult. Am instruit peste 5.000 de membri de personal, în 17 județe din 6 regiuni de dezvoltare ale țării, iar programele de formare profesională continuă într-un ritm alert. Am fost implicați în schimbări legislative în domeniul protecției copilului, trimițând sugestii pentru modificarea legii 272/2004 privind protecția copilului, modificarea legii

292/2011 și realizarea Legii Asistenței Sociale 905/2011. Am participat la conceperea Strategiei Naționale pentru Formare Profesională în Protecția Copilului, alături de ANPDC, în 2006. Am implementat și implementăm proiecte la scară județeană, națională și internațională, finanțate prin resurse proprii, prin parteneriate internaționale, dar și prin fonduri europene. Implementăm un program finanțat prin FSE – POSDRU privind sprijinirea familiilor monoparentale în 2 regiuni de dezvoltare (Nord-Vest și Vest)”, a spus Ștefan Dărăbuș.

Directorul HHC România, Ștefan Dărăbuș, este un tip optimist și realist, în același timp. Știe că reforma în sistemul de protecție al copilului este dificilă, complexă și costisitoare. Nu dezarmează și vorbește despre obiectivele HHC cu pasiunea celui care știe ce vrea.

Este un maramureșean simplu, care își privește geniul cu smerenie. A realizat aproape 3000 de cruci în întreaga țară.

Purtând crucea geniului

Își duce „crucea” geniul modest. Pentru el, harul e de la Dumnezeu. Alexandru Perța Cuza se numără printre „genialii” Maramureșului. Sculptează de mai bine de o jumătate de secol și a realizat peste 3000 de cruci în întreaga țară. Născut în 20 ianuarie 1946, în Rogoz, a absolvit Școla de Artă din Baia Mare. De sculptat s-a apucat de la 9 ani. Întâi o nuia, apoi un par. Apoi mii de cruci care au ajuns în întreaga țară și peste hotare. Soția lui, Aurica, este strănepoată a domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

Pe lângă troițe, meșterul sculptează porți de lemn, obiecte tradiționale, măști populare. Mai mult, ca să ducă tradiția mai departe, și-a luat ucenici mai mulți tineri pe care îi învață să lucreze lemnul. Una dintre cele mai mari lucrări ale sale și una dintre cele mai recente este biserica de lemn, în formă de cruce grecească, de la Muzeul Aviației din București. Artistul a realizat și porțile de intrare în orașul Târgu Lăpuș, gardul și poarta primăriei orașului, dar și impresionanta lucrare de la Casa Lăpușeană.